

Case Study Report

Folio Clustering

(Gom cụm hình ảnh lá cây)

Giáo viên hướng dẫn: Huỳnh Thị Thanh Thương

Sinh viên nghiên cứu:

Nguyễn Trường Phát 17520880

Vũ Đình Vi Nghiệm 17520805

Nguyễn Chí Bảo 17520271

Mục lục

1. Phát biểu bài toán.....	3
1.1. Mục đích	3
1.2 Đầu vào.....	3
1.3 Đầu ra.....	4
2. Xây dựng mô hình từ tập huấn luyện.....	4
2.1 Biểu diễn dữ liệu - Trích xuất đặc trưng	4
2.1.1. Phương pháp Canny Edge Detection	4
2.1.2. Phương pháp HOG.....	6
2.1.3. Phương pháp tích chập (convolution) và giảm số chiều (pooling)	7
2.2. Các thuật toán gom cụm	8
2.2.1. K-means Clustering	8
2.2.2. DBSCAN.....	9
2.2.3. BIRCH	11
2.2.4. Hierarchical Agglomerative Clustering	12
2.2.5 Spectral Clustering	13
2.3. Các phương pháp đánh giá.....	13
2.3.1. Homogeneity (Tính đồng nhất)	13
2.3.2. Completeness (Tính đầy đủ).....	14
2.3.3. V-measure.....	14
2.4. Tối ưu siêu tham số (Hyperparameters tuning).....	14
2.4.1. Grid Search	14
2.4.2. Random Search.....	14
3. Thực nghiệm.....	15
3.1. Canny	15
3.1.1 Nhận xét.....	15
3.2. HOG	15
3.2.1 Nhận xét.....	16
3.2.2. Visualization	16
3.3. Convolution + Pooling Feature Extraction.....	16
3.3.1. Nhận xét	17
3.3.2. Visualization	17
3.4. Sử dụng các mô hình phân lớp đã học.....	19
3.5. Kết luận	19
4. Lập trình cài đặt	20
4.1. Các phương pháp gom cụm.....	20

4.2. Đánh giá.....	20
4.3. Canny	20
4.4. HOG.....	21
4.5. Convolution + Pooling.....	21
4.6. Grid Search	21
4.7. Image Holder.....	22
5. Tham khảo	23

1. Phát biểu bài toán

1.1. Mục đích

Xây dựng một mô hình để phân cụm các loại lá dựa trên hình ảnh của chúng.

1.2 Đầu vào

Một bộ dataset gồm 637 hình ảnh 32 loại lá không nhãn (được xáo trộn):

* Available at: <http://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/Folio>

1. Beaumier du perou
2. Eggplant
3. Fruitcitere
4. Guava
5. Hibiscus
6. Betel
7. Rose
8. Chrysanthemum
9. Ficus
10. Durlanta gold
11. Ashanti blood
12. Bitter Orange
13. Coeur Demoiselle
14. Jackfruit
15. Mulberry Leaf

- 16. Pimento1
- 7. Pomme Jacquot
- 18. Star Apple
- 19. Barbados Cherry
- 20. Sweet Olive
- 21. Croton
- 22. Thevetia
- 23. Vieux Garcon
- 24. Chocolate tree
- 25. Carricature plant
- 26. Coffee
- 27. Ketembilla
- 28. Chinese guava
- 29. Lychee
- 30. Geranium
- 31. Sweet potato
- 32. Papaya

1.3 Đầu ra

Một mô hình gom cụm có thể phân cụm (hi vọng) chính xác được các hình lá này thành các nhóm.

2. Xây dựng mô hình từ tập huấn luyện

2.1 Biểu diễn dữ liệu - Trích xuất đặc trưng

Trích xuất đặc trưng là các phương pháp biểu diễn dữ liệu (data representation) bằng một cách nào đó để lấy ra những thông tin quan trọng từ dữ liệu và loại bỏ những thông tin thừa thãi.

2.1.1. Phương pháp Canny Edge Detection

[8] Trong hình ảnh, thường tồn tại các thành phần như: vùng trơn, góc / cạnh và nhiễu. Cạnh trong ảnh mang đặc trưng quan trọng, thường là thuộc đối tượng trong ảnh (object). Do đó, để phát hiện cạnh trong ảnh, giải thuật Canny là một trong những giải thuật phổ biến / nổi tiếng nhất trong Xử lý ảnh.

Giải thuật phát hiện cạnh Canny gồm 4 bước chính sau:

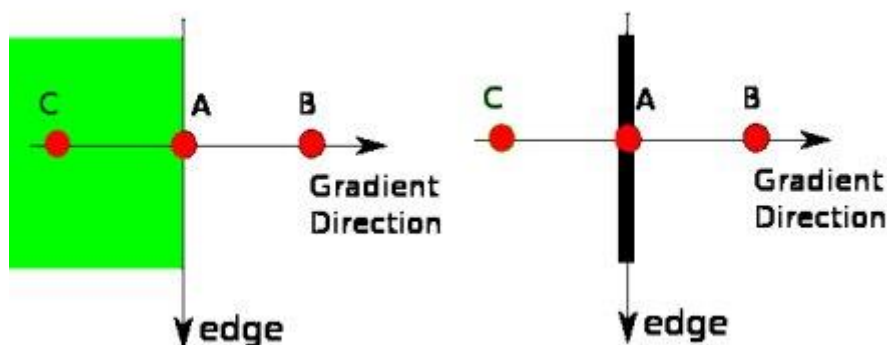
- 1) Giảm nhiễu:** Làm mờ ảnh, giảm nhiễu dùng bộ lọc Gaussian kích thước 5x5. Kích thước 5x5 thường hoạt động tốt cho giải thuật Canny. Dĩ nhiên bạn cũng có thể thay đổi kích thước của bộ lọc làm mờ cho phù hợp. Tham khảo bài viết: [Xử lý ảnh - Làm mờ ảnh \(blur\)](#)

2) Tính Gradient và hướng gradient: ta dùng bộ lọc Sobel X và Sobel Y (3x3) để tính được ảnh đạo hàm G_x và G_y . Tham khảo bài viết giải thích về gradient: [Gradient của ảnh là gì?](#). Sau đó, ta tiếp tục tính ảnh Gradient và góc của Gradient theo công thức. Ảnh đạo hàm G_x và G_y là ma trận (ví dụ: 640x640), thì kết quả tính ảnh đạo hàm Edge Gradient cũng là một ma trận (640x640), mỗi pixel trên ma trận này thể hiện độ lớn của biến đổi mức sáng ở vị trí tương ứng trên ảnh gốc. Tương tự, ma trận Angle cũng có cùng kích thước (640x640), mỗi pixel trên Angle thể hiện góc, hay nói cách khác là hướng của cạnh. Ví dụ dễ hiểu, nếu góc gradient là 0 độ, thì cạnh của ta trên ảnh sẽ là một đường thẳng đứng (tức tạo góc 90 độ so với trục hoành) (**vuông góc hướng gradient**). Khi tính toán, giá trị hướng gradient sẽ nằm trong đoạn $[-180, 180]$ độ, ta không giữ nguyên các góc này mà gom các giá trị này về 4 bin đại diện cho 4 hướng: hướng ngang (0 độ), hướng chéo bên phải (45 độ), hướng dọc (90 độ) và hướng chéo trái (135 độ).

$$Edge\_Gradient(G) = \sqrt{G_x^2 + G_y^2}$$

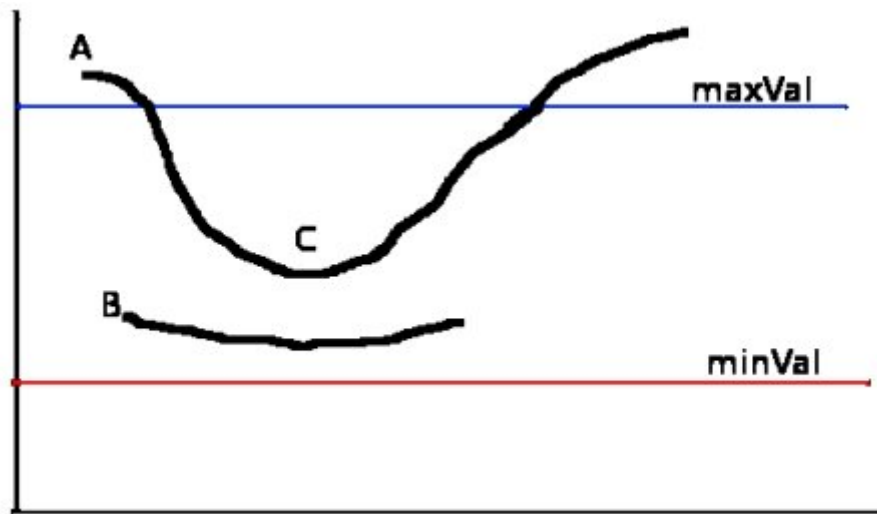
$$Angle(\theta) = \tan^{-1}\left(\frac{G_y}{G_x}\right)$$

3) Non-maximum Suppression (viết tắt NMS): loại bỏ các pixel ở vị trí không phải cực đại toàn cục. Ở bước này, ta dùng một filter 3x3 lần lượt chạy qua các pixel trên ảnh gradient. Trong quá trình lọc, ta xem xét xem độ lớn gradient của pixel trung tâm có phải là cực đại (lớn nhất trong cục bộ - local maximum) so với các gradient ở các pixel xung quanh. Nếu là cực đại, ta sẽ ghi nhận sẽ giữ pixel đó lại. Còn nếu pixel tại đó không phải là cực đại lân cận, ta sẽ set độ lớn gradient của nó về zero. Ta chỉ so sánh pixel trung tâm với 2 pixel lân cận theo **hướng gradient**. Ví dụ: nếu hướng gradient đang là 0 độ, ta sẽ so pixel trung tâm với pixel liền trái và liền phải nó. Trường hợp khác nếu hướng gradient là 45 độ, ta sẽ so sánh với 2 pixel hàng xóm là góc trên bên phải và góc dưới bên trái của pixel trung tâm. Tương tự cho 2 trường hợp hướng gradient còn lại. Kết thúc bước này ta được một mặt nạ nhị phân (ảnh nhị phân - [tham khảo bài viết để hiểu ảnh nhị phân nhé](#)). Tham khảo hình dưới:

4) Lọc ngưỡng: ta sẽ xét các pixel dương trên mặt nạ nhị phân kết quả của bước trước. Nếu giá trị gradient vượt ngưỡng **max_val** thì pixel đó **chắc chắn là cạnh**. Các pixel có độ lớn gradient nhỏ hơn ngưỡng **min_val** sẽ bị loại bỏ. Còn các pixel nằm trong khoảng 2 ngưỡng trên sẽ được xem xét rằng nó có nằm liên kề với những pixel được cho là "chắc chắn là cạnh" hay không. Nếu liền kề thì ta giữ, còn không liền kề bất cứ pixel cạnh nào thì ta loại. Sau bước này ta có thể áp dụng thêm bước hậu xử lý loại bỏ

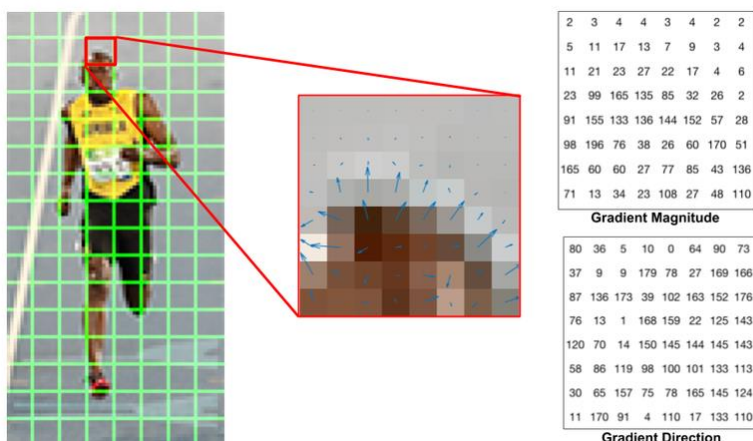
nhiều (tức những pixel cạnh rời rạc hay cạnh ngắn) nếu muốn. Ảnh minh họa về ngưỡng lọc:

2.1.2. Phương pháp HOG

HOG là viết tắt của Histogram of Oriented Gradient - một loại “feature descriptor”. Mục đích của “feature descriptor” là trừu tượng hóa đối tượng bằng cách trích xuất ra những đặc trưng của đối tượng đó và bỏ đi những thông tin không hữu ích. Vì vậy, HOG được sử dụng chủ yếu để mô tả hình dạng và sự xuất hiện của một đối tượng trong ảnh

Bản chất của phương pháp HOG là sử dụng thông tin về sự phân bố của các cường độ gradient (intensity gradient) hoặc của hướng biên (edge directions) để mô tả các đối tượng cục bộ trong ảnh. Các toán tử HOG được cài đặt bằng cách chia nhỏ một bức ảnh thành các vùng con, được gọi là “tế bào” (cells) và với mỗi cell, ta sẽ tính toán một histogram về các hướng của gradients cho các điểm nằm trong cell. Ghép các histogram lại với nhau ta sẽ có một biểu diễn cho bức ảnh ban đầu. Để tăng cường hiệu năng nhận dạng, các histogram cục bộ có thể được chuẩn hóa về độ tương phản bằng cách tính một ngưỡng cường độ trong một vùng lớn hơn cell, gọi là các khối (blocks) và sử dụng giá trị ngưỡng đó để chuẩn hóa tất cả các cell trong khối. Kết quả sau bước chuẩn hóa sẽ là một vector đặc trưng có tính bất biến cao hơn đối với các thay đổi về điều kiện ánh sáng. [1]

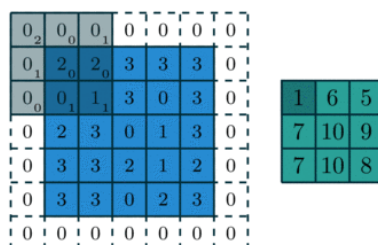
2.1.3. Phương pháp tích chập (convolution) và giảm số chiều (pooling)

Tích chập (Convolution) và giảm số chiều (Pooling) là hai khái niệm quan trọng được sử dụng rất nhiều trong Thị giác Máy tính.

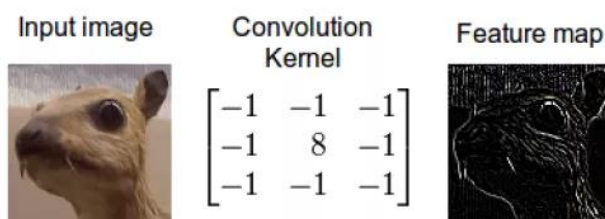
Lưu ý: ở đây chúng ta không sử dụng mạng CNN để huấn luyện bất kì hình nào cả, chúng ta sẽ sử dụng pretrained model (đã được huấn luyện) để lấy các bộ tham số của convolution kernel để rút trích đặc trưng sử dụng cho vấn đề của chúng ta, ở đây là gom cụm hình ảnh lá.

2.1.3.1 Tích chập (Convolution)

Convolution (tích chập) là toán tử mà ta thực hiện xoay cửa sổ 180 độ (flip over, tức flip 2 lần lần lượt theo trục x và y) rồi sau đó áp dụng phép correlation (tương quan). [2]

Giả sử chúng ta có 1 tấm hình con nai, và một kernel nhận diện cạnh như bên dưới, chúng ta sẽ tìm ra một feature map (đặc trưng tương ứng) của tấm hình ứng với kernel này.

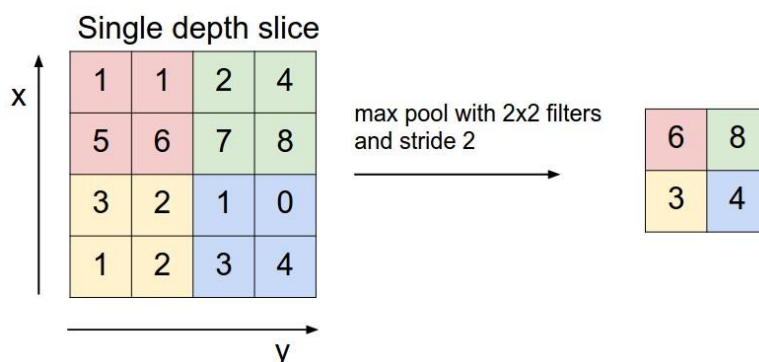

2.1.3.2. Giảm số chiều (Pooling)

Pool Layer thực hiện chức năng làm giảm chiều không gian của đầu vào và giảm độ phức tạp tính toán của model ngoài ra Pool Layer còn giúp kiểm soát hiện tượng overfitting. Thông thường, Pool layer có nhiều hình thức khác nhau phù hợp cho nhiều bài toán, tuy nhiên Max Pooling được sử dụng nhiều và phổ biến hơn cả với ý tưởng cũng rất sát với thực tế con

người đó là: Giữ lại chi tiết quan trọng hay hiểu ở trong bài toán này chính giữ lại pixel có giá trị lớn nhất. [3]

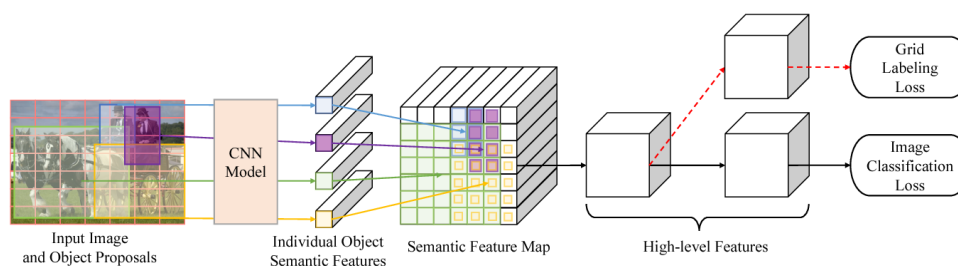

Ngoài ra, còn có các phương pháp Pooling khác như Global Weight Average Pooling, Min Pooling hay Stochastic Pooling.

2.1.3.3. Rút trích đặc trưng

Trong Thị giác Máy tính truyền thống, việc lựa chọn kernel để tích chập là thủ công bằng các phương pháp nghiên cứu và thực nghiệm. Sau đó các kernel này sẽ được sử dụng để rút trích đặc trưng, ánh xạ từ 1 hình sang 1 hình feature map khác (chứa các đặc trưng tương ứng) giàu và dày đặc hơn và đưa vào mạng truyền thẳng để huấn luyện. Ở trong mạng CNN các giá trị của kernel này được tham số hóa, tức là chúng ta coi như kernel là một ma trận tham số, thay vì tìm kiếm thực nghiệm thì sẽ coi nó như một cái hộp đen để mạng nơ-ron tự học ra, điều này có thể cho ra kết quả bất ngờ hơn nhiều so với cách tích chập truyền thống, giờ đây mạng CNN đã có thể tự học ra kernel mà chúng muốn rút trích đặc trưng, không phụ thuộc vào kiến thức rút trích đặc trưng của con người.

Qua các lớp convolution, hình ảnh sẽ từ spatial features (các đặc trưng về không gian) thành semantic feature (các đặc trưng về ngữ nghĩa) có chiều sâu hơn. Vì lượng thông tin hình ảnh gốc sẽ rất thưa (spatial), việc sử dụng Convolution và Pooling để rút trích đặc trưng sẽ tìm được feature map tương ứng với lượng thông tin dày đặc (dense) và mang nhiều ý nghĩa (semantic) hơn.

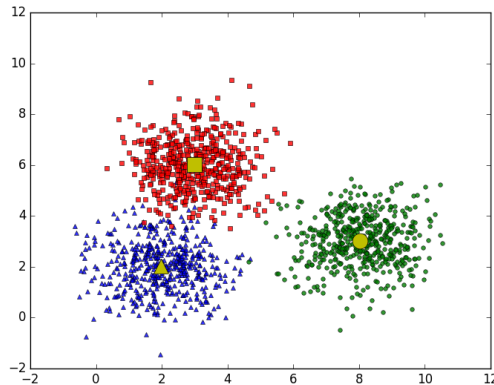

2.2. Các thuật toán gom cụm

2.2.1. K-means Clustering

[4] Thuật toán K-means có thể nói là thuật toán phổ biến nhất trong các thuật toán gom cụm trong Machine Learning.

Ý tưởng đơn giản nhất về cluster (cụm) là tập hợp các điểm ở gần nhau trong một không gian nào đó (không gian này có thể có rất nhiều chiều trong trường hợp thông tin về một điểm dữ liệu là rất lớn). Hình bên dưới là một ví dụ về 3 cụm dữ liệu (từ giờ tôi sẽ viết gọn là cluster).

Giả sử mỗi cluster có một điểm đại diện (center) màu vàng. Và những điểm xung quanh mỗi center thuộc vào cùng nhóm với center đó. Một cách đơn giản nhất, xét một điểm bất kỳ, ta xét xem điểm đó gần với center nào nhất thì nó thuộc về cùng nhóm với center đó. Tới đây, chúng ta có một bài toán thú vị: Trên một vùng biển hình vuông lớn có ba đảo hình vuông, tam giác, và tròn màu vàng như hình trên. Một điểm trên biển được gọi là thuộc lãnh hải của một đảo nếu nó nằm gần đảo này hơn so với hai đảo kia. Hãy xác định ranh giới lãnh hải của các đảo.

Đầu vào: Dữ liệu XX và số lượng cluster cần tìm KK.

Đầu ra: Các center MM và label vector cho từng điểm dữ liệu YY.

1. Chọn KK điểm bất kỳ làm các center ban đầu.
2. Phân mỗi điểm dữ liệu vào cluster có center gần nó nhất.
3. Nếu việc gán dữ liệu vào từng cluster ở bước 2 không thay đổi so với vòng lặp trước nó thì ta dừng thuật toán.
4. Cập nhật center cho từng cluster bằng cách lấy trung bình cộng của tất cả các điểm dữ liệu đã được gán vào cluster đó sau bước 2.
5. Quay lại bước 2.

2.2.2. DBSCAN

DBSCAN (density-based spatial clustering of applications with noise) là thuật toán phân cụm dữ liệu dựa trên mật độ (density-based clustering): cho một bộ/tập hợp các điểm nằm trong một không gian nào đó, thuật toán sẽ gom nhóm các điểm sắp xếp ở gần nhau (mật độ dày đặc) còn các điểm ngoại lệ (nhiều) nằm một mình hoặc trong khu vực có mật độ thấp.

2.2.2.1. Các định nghĩa và tiêu chí:

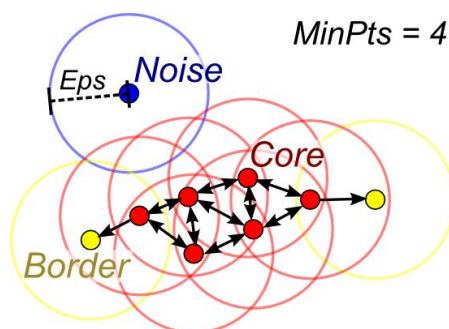
Esp: một trong 2 tham số đầu vào của thuật toán, thể hiện khoảng cách tối đa giữa hai điểm/mẫu để cho một điểm được coi là nằm trong vùng lân cận của điểm còn lại, có thể hiểu là trong không gian hai chiều, Esp là bán kính để xác định vùng lân cận và các điểm lân cận của một điểm/mẫu.

MinPts: tham số còn lại, số lượng điểm/mẫu ít nhất trong một vùng lân cận (tạo bởi Esp) để điểm/mẫu đang xét được coi là một core point. MinPts bao gồm cả điểm/mẫu đang xét.

Core point: Một điểm/mẫu gọi là core point nếu trong lân cận Esp của nó có ít nhất MinPts điểm/mẫu (tính cả nó)

Border point: là các điểm/mẫu còn lại nằm trong vùng lân cận của các core point. Các core point có thể có chung nhiều border point.

Noise (nhiều): là các điểm/mẫu còn lại nằm ngoài vùng lân cận của tất cả các core point. Hiểu đơn giản là nếu không phải border hay core point thì là noise.

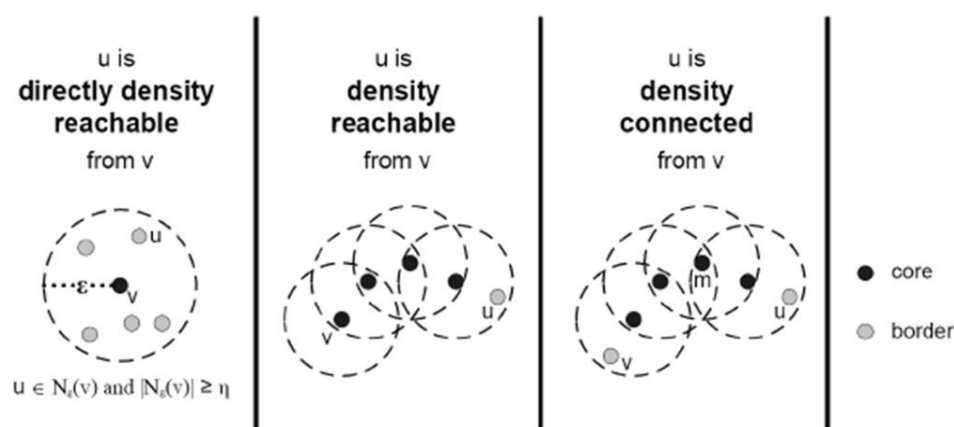

Các quan hệ trong cùng một cụm:

Directly (density) reachable: điểm b gọi là directly reachable từ điểm c nếu điểm b nằm trong vùng lân cận Eps của **core point** c.

(Density) reachable: điểm b gọi là reachable từ điểm c nếu tồn tại một chuỗi thứ tự điểm $p_1, p_2, \dots, p_n$ (với $p_1 = c$ và $p_n = b$) sao cho điểm p_{i+1} **directly reachable** từ điểm p_i . Nói cách khác khoảng cách từ p_i tới p_{i+1} nhỏ hơn hoặc bằng Eps với mọi điểm trong chuỗi này ngoài điểm p_n (b) là core point.

Density connected: điểm b1 gọi là density connected với điểm b2 nếu chúng cùng **reachable** từ một điểm c. (Do hai mối quan hệ trên không có tính đối xứng, quan hệ này được hình thành để tạo nên mối quan hệ giữa hai điểm không phải core point và cũng bởi vì theo định nghĩa của hai mối quan hệ trên, không có điểm nào có thể reachable từ điểm không phải core point bất kể khoảng cách.)

2.2.2.2. Thuật toán:

Do tìm hiểu từ nhiều nguồn khác nhau, thuật toán này được đúc kết từ sự hiểu biết của bản thân.

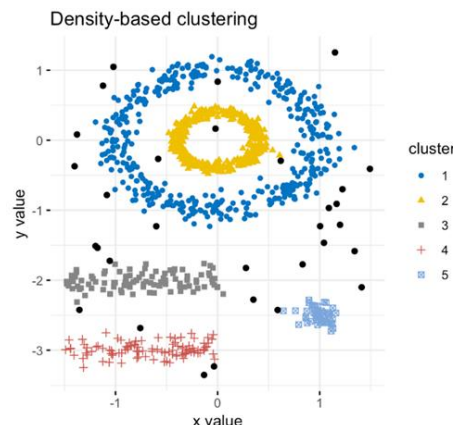
1. Xác định các core point dựa trên Eps và MinPts cho trước, những điểm nào không phải core point xem như là noise.
2. Chọn một core point c tùy ý chưa được xét và hình thành cụm mới.
3. Thêm tất cả các điểm nằm trong vùng lân cận (Eps-neighborhood) của điểm c vào chung cụm với nó. Các noise (hoặc các điểm không phải core point) nằm trong lân cận này thành các border point.

4. Xét các core point còn lại nằm trong vùng lân cận của c.
5. Quay lại bước 3 cho tới khi xét hết các core point của cụm đang xét.
6. Quay lại bước 2 cho tới khi xét hết các core point trong bộ dữ liệu.

2.2.2.3. Các ưu và nhược điểm:

Ưu điểm:

- Với một bộ tham số Esp và MinPts tốt, DBSCAN có thể xác định được bất kỳ số cụm nào mà không cần có một kiến thức hoặc hiểu biết trước về số cụm của bộ dữ liệu.
- Bất cứ cụm với kích thước và hình dáng nào cũng có thể tìm được.
- Có thể xác định và bỏ qua được những dữ liệu thừa, không cần thiết (noise).

Nhược điểm:

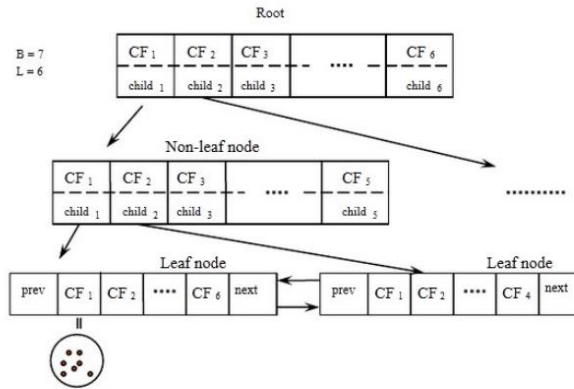
- Các cụm khác nhau vẫn có nguy cơ chia sẻ chung các border point, phụ thuộc vào quá trình xử lý dữ liệu mà các border point này được gán cho cụm nào.
- Phụ thuộc vào hai tham số Esp và MinPts:
  - Nếu vùng lân cận quá nhỏ cộng với MinPts ít thì có nguy cơ phần lớn hoặc cả bộ dữ liệu bị coi là nhiễu.
  - Nếu vùng lân cận lớn thì các cụm ở gần nhau sẽ bị coi như là một cụm, tệ nhất là cả bộ dữ liệu được coi là chung một cụm với nhau.

2.2.3. BIRCH

2.2.3.1. Ý tưởng thuật toán

[7] Ý tưởng của thuật toán là không cần lưu toàn bộ các đối tượng dữ liệu của các cụm trong bộ nhớ mà chỉ lưu các đại lượng thống kê.

Đối với mỗi cụm dữ liệu, BIRCH chỉ lưu một bộ ba (n, LS, SS) , với n là số đối tượng trong cụm, LS là tổng các giá trị thuộc tính của các đối tượng trong cụm và SS là tổng bình phương các giá trị thuộc tính của các đối tượng trong cụm. Các bộ ba này được gọi là các đặc trưng của cụm $CF=(n, LS, SS)$ (Cluster Features CF) và được lưu giữ trong một cây được gọi là cây CF.

Cây CF là cây cân bằng, nhằm để lưu trữ các đặc trưng của cụm. Cây CF chứa các nút trong và nút lá. Nút trong lưu giữ tổng các đặc trưng cụm của các nút con của nó. Một cây CF được đặc trưng bởi hai tham số:

- Yếu tố nhánh (B): Nhằm xác định số tối đa các nút con của mỗi nút trong của cây;
- Ngưỡng (T): Khoảng cách tối đa giữa bất kỳ một cặp đối tượng trong nút lá của cây, khoảng cách này còn gọi là đường kính của các cụm con được lưu tại các nút.

Hai tham số này có ảnh hưởng lớn đến kích thước của cây CF.

2.2.3.1. Ưu nhược điểm

Ưu điểm

- Sử dụng cấu trúc cây CF làm cho thuật toán BIRCH có tốc độ thực hiện PCDL nhanh và có thể áp dụng đối với tập dữ liệu lớn, BIRCH đặc biệt hiệu quả khi áp dụng với tập dữ liệu tăng trưởng theo thời gian.
- BIRCH chỉ duyệt toàn bộ dữ liệu một lần với một lần quét thêm tùy chọn, nghĩa là độ phức tạp của nó là $O(n)$ (n là số đối tượng dữ liệu)

Nhược điểm

- Chất lượng của các cụm được khám phá không được tốt
- Nếu BIRCH sử dụng khoảng cách Euclide, nó thực hiện tốt chỉ với các dữ liệu số. Mặt khác, tham số vào T có ảnh hưởng rất lớn tới kích thước và tính tự nhiên của cụm
- Việc ép các đối tượng dữ liệu làm cho các đối tượng của một cụm có thể là đối tượng kết thúc của cụm khác, trong khi các đối tượng gần nhau có thể bị hút bởi các cụm khác nếu chúng được biểu diễn cho thuật toán theo một thứ tự khác
- BIRCH không thích hợp với dữ liệu đa chiều.

2.2.4. Hierarchical Agglomerative Clustering

Là một dạng thuật toán gom cụm phân cấp (Hierarchical). Trong đó có 2 cách tiếp cận:

Agglomerative Hierarchical Clustering (AHC hay HAC): với cách tiếp cận bottom up, đi các cụm nhỏ và gộp dần thành các cụm lớn hơn.

Divisive Hierarchical Clustering (DHC): với cách tiếp cận top down, đi từ 1 cụm lớn và chia nhỏ dần thành các cụm nhỏ hơn.

Các tiêu chuẩn tính khoảng cách

- Minimum or [single-linkage clustering](#) : Dùng 2 điểm gần nhất giữa 2 cluster
- Maximum or [complete-linkage clustering](#) : Dùng 2 điểm xa nhất giữa 2 cluster
- Unweighted average linkage clustering (or [UPGMA](#)): Dùng 2 điểm trung tâm giữa 2 cluster

Thuật toán

1. Khởi tạo tất cả n cụm dữ liệu (1 điểm dữ liệu/cụm)
2. Đưa 2 cụm gần nhau nhất (theo tiêu chuẩn tính khoảng cách bạn chọn) về thành 1 cụm
3. Gom cho đến khi bạn đạt được n_clusters mong muốn thì thuật toán kết thúc

2.2.5 Spectral Clustering

[9] Trong thống kê đa biến và phân cụm dữ liệu, kỹ thuật spectral clustering cho phép tận dụng giá trị đặc trưng của ma trận tương tự với dữ liệu lớn để thực hiện giảm chiều trước khi chia thành các kích thước nhỏ hơn. Đầu vào là ma trận tương tự bao gồm định lượng giống nhau tương đối của mỗi cặp trong tập dữ liệu.

Mục tiêu của thuật toán này là:

- Xử lý phân nhóm tương tự như phân vùng đồ thị mà không sử dụng các giả định về hình thức của các cụm.
- Nhóm chỉ sử dụng các vector riêng của ma trận được lấy từ các dữ liệu có sẵn.
- Kết nối dữ liệu đến một không gian ít chiều hơn sau khi được tách ra để có thể dễ dàng xử lý tiếp.

2.3. Các phương pháp đánh giá

2.3.1. Homogeneity (Tính đồng nhất)

Để thỏa mãn tính Homogeneity, mỗi cụm chỉ chứa các điểm dữ liệu thuộc về một lớp duy nhất.

$$h = \begin{cases} 1 & \text{if } H(C, K) = 0 \\ 1 - \frac{H(C|K)}{H(C)} & \text{else} \end{cases} \quad (1)$$

where

$$H(C|K) = - \sum_{k=1}^{|K|} \sum_{c=1}^{|C|} \frac{a_{ck}}{N} \log \frac{a_{ck}}{\sum_{c=1}^{|C|} a_{ck}}$$

$$H(C) = - \sum_{c=1}^{|C|} \frac{\sum_{k=1}^{|K|} a_{ck}}{n} \log \frac{\sum_{k=1}^{|K|} a_{ck}}{n}$$

Trong đó:

- h là chỉ số Homogeneity
- C là số class

- K là số cụm,
- ack là số class c thuộc cluster k
- n là số lượng class

2.3.2. Completeness (Tính đầy đủ)

Để thỏa mãn tính đầy đủ, các điểm dữ liệu cùng thuộc một lớp chỉ được gom về một cụm duy nhất

$$c = \begin{cases} 1 & \text{if } H(K, C) = 0 \\ 1 - \frac{H(K|C)}{H(K)} & \text{else} \end{cases} \quad (2)$$

where

$$H(K|C) = - \sum_{c=1}^{|C|} \sum_{k=1}^{|K|} \frac{a_{ck}}{N} \log \frac{a_{ck}}{\sum_{k=1}^{|K|} a_{ck}}$$

$$H(K) = - \sum_{k=1}^{|K|} \frac{\sum_{c=1}^{|C|} a_{ck}}{n} \log \frac{\sum_{c=1}^{|C|} a_{ck}}{n}$$

2.3.3. V-measure

Tương tự như F1-score, V-measure là trung bình cộng điều hòa có trọng số (Weighted sHarmonic Mean) giữa 2 chỉ số Homogeneity và Completeness.

$$V_{\beta} = \frac{(1+\beta)*h*c}{(\beta*h)+c}.$$

Nếu $c > 1$, Homogeneity sẽ được đánh trọng cao hơn khi tính V-measure, và ngược lại, Completeness sẽ được đánh trọng số cao hơn. Ở thư viện sklearn, chỉ số $\beta = 1$, tức tương tự trường hợp tính F1-score từ Precision và Recall.

2.4. Tối ưu siêu tham số (Hyperparameters tuning)

Các mô hình được đặc trưng bởi các bộ siêu tham số của nó, vậy câu hỏi đặt ra là làm sao chọn ra một siêu tham số tốt? Ngoài những kiến thức về kiến trúc của mô hình, chúng ta còn phải tìm kiếm thực nghiệm để tìm ra bộ tham số này bởi vì bộ siêu tham số phụ thuộc rất nhiều vào dữ liệu. Một trong những phương pháp tìm kiếm đó ta có GridSearch và RandomSearch

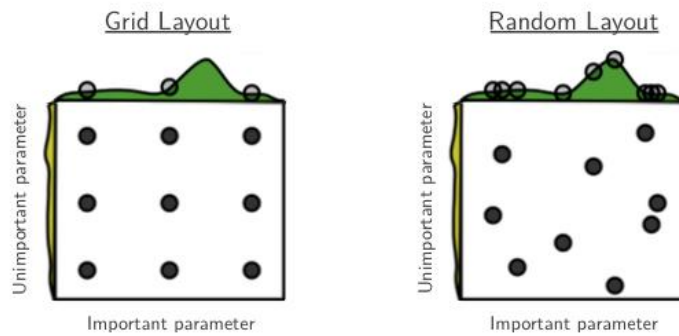
2.4.1. Grid Search

Grid Search là một phương pháp tìm kiếm ra siêu tham số tối ưu của một mô hình bằng cách vét cạn tất cả các tổ hợp siêu tham số trên tập xét có thể để tìm ra bộ tốt nhất.

2.4.2. Random Search

Random Search là phương pháp tìm kiếm ra siêu tham số tối ưu bằng cách thử các tổ hợp ngẫu nhiên các siêu tham số để tìm ra bộ tốt nhất.

3. Thực nghiệm

3.1. Canny

	Homogeneity	Completeness	V-measure	Cấu hình
K-means Clustering	0.2277959058	0.4202450946	0.2954446152	n_clusters=32
DBScan	0	1	0	Không thể xác định đúng
Spectral Clustering	0.3338292195	0.4254421412	0.3741087187	n_clusters=32
Birch	0	1	0	Không thể xác định đúng
Agglomerative Clustering	0.2846053501	0.4395013141	0.3454861875	n_clusters=32

3.1.1 Nhận xét

Thực nghiệm khi sử dụng công cụ do từ các thư viện sklearn và cv2 do có sự chưa chuẩn xác nên không thể tìm ra kết quả tốt. Ba thuật toán xác định sẵn số cụm tìm ra được v-measure nhưng thấp. Còn DBSCAN và Birch do có đến tận hai tham số, DBSCAN do quá nhiều chiều nên khó xác định được khoảng cách hợp lý, còn Birch thì thuật toán chưa thể tìm ra số cụm lớn hơn 1.

3.2. HOG

	Homogeneity	Completeness	V-measure	Cấu hình
K-means Clustering	0.6672273462	0.6857031938	0.6763391153	n_clusters=32
DBScan	0.5437785744	0.693322069	0.6095117456	GridSearch(eps=9.5, min_samples=2)
Spectral Clustering	0.7189812149	0.7373639756	0.7280565768	n_clusters=32
Birch	0.7391132803	0.753767754	0.7463685912	threshold=5.4, branching_factor=21, n_clusters=32
Agglomerative Clustering	0.7338987198	0.7544392289	0.7440272349	n_clusters=32

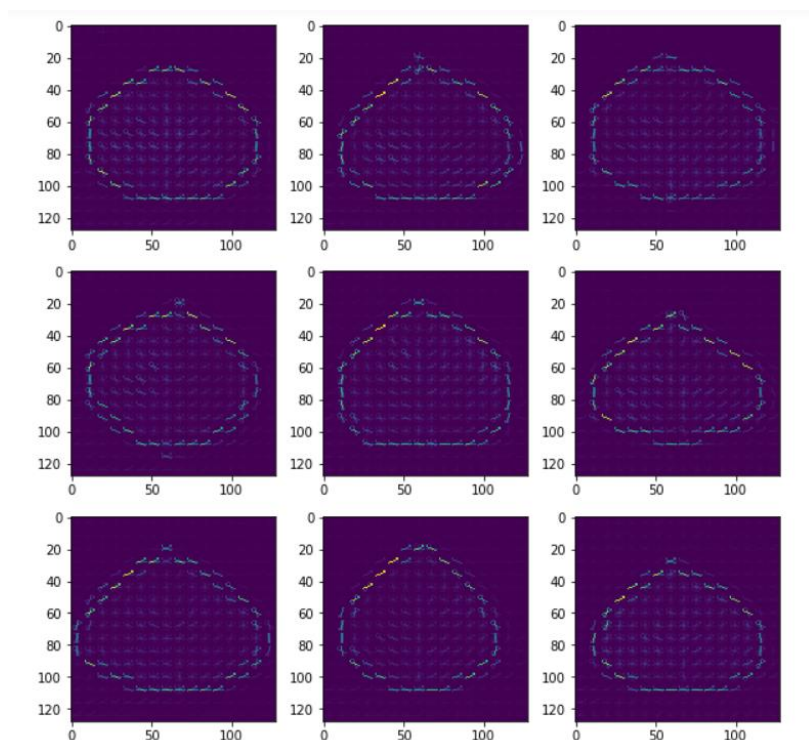

3.2.1 Nhận xét

Birch và Agglomerative Clustering ra được chỉ số v-measure tương đối tốt (0.74) và Spectral Clustering chỉ kém hơn khoảng 0.01 điểm (0.73). Tiếp theo là K-Means có kết quả cũng khả quan với v-measure gần 0.67. Cuối cùng là DBSCAN với v-measure (0.6) nói riêng và cả ba chỉ số nói chung tương đối bình thường với hiệu số có thể gọi là thấp nhất trong năm thuật toán.

3.2.2. Visualization

Để hiểu rõ hơn về phương pháp rút trích đặc trưng HOG, ta sẽ thử plot thử ra để hình tượng hóa các đặc trưng này. Các hình “sao” hay chéo thể hiện cạnh của vật thể (lá), càng đậm thì ta biết được vị trí này là biên giữa vật thể mà nền và hướng của các dấu thể hiện hướng của cạnh (edge direction).

3.2.2.1. Visualize của HOG

3.3. Convolution + Pooling Feature Extraction

	Homogeneity	Completeness	V-measure	Cấu hình
K-means Clustering	0.9037	0.9149	0.9092	n_clusters=32
DBScan	0.8864	0.7471	0.8108	GridSearch (EPS = 0.56, MinPts = 1)
Spectral Clustering	0.9116	0.9235	0.9175	n_clusters=32
Birch	0.7898	0.8884	0.8362	GridSearch (n_clusters=32, branching_factor=2, threshold= 0.59)
Agglomerative Clustering	0.9414	0.9545	0.9479	n_clusters=32

3.3.1. Nhận xét

Agglomerative Clustering cho kết quả ưu việt nhất với V-measure là 0.9479 vượt xa DBSCAN ở cuối bảng với V-measure 0.8108. Bên cạnh đó K-means Clustering và Spectral Clustering cũng cho kết quả khả quan (V measure trên 0.9) với kết quả lần lượt 0.9092 và 0.9175. Tuy nhiên, Birch chỉ nhỉnh hơn cuối bảng 1 tí với V-measure 0.8362.

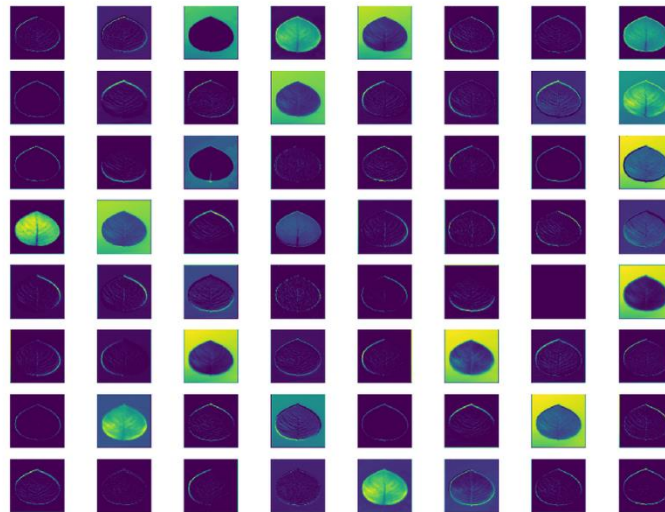
DBSCAN và Birch là 2 thuật toán không khai báo n_clusters và có tận tới 2 tham số tùy chọn, do đó có 2 nguyên nhân dẫn đến sự kém hiệu quả khi dùng:

- Nguyên nhân chủ quan: Việc tối ưu siêu tham số (Hyperparameter tuning) có thể chưa thật sự hiệu quả, chúng ta chỉ search trên miền mà chúng ta quan tâm và GridSearch chạy quá chậm. Có thể sử dụng Random Search để giới hạn vùng tìm kiếm lại và ra nhiều kết quả bất ngờ hơn.

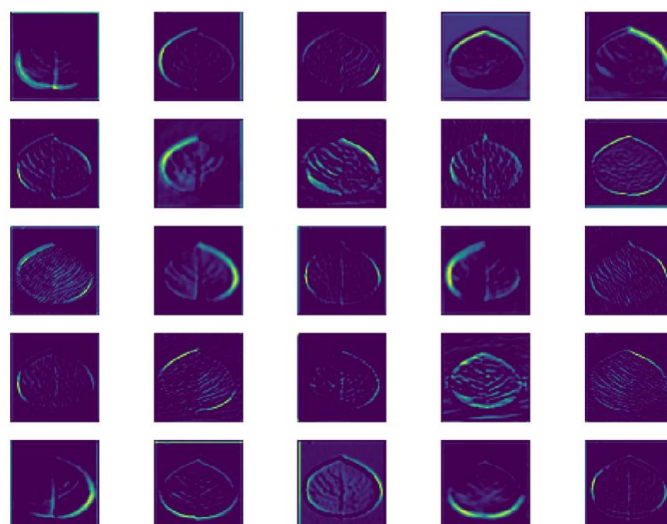
- Nguyên nhân khách quan: Thuật toán Birch và DBSCAN có nhiều siêu tham số (≥ 2) nên việc tìm kiếm bộ tham số này khá khó khăn. So với các thuật toán khác chỉ sử dụng 1 tham số thì việc này trở nên dễ dàng hơn rất nhiều.

3.3.2. Visualization

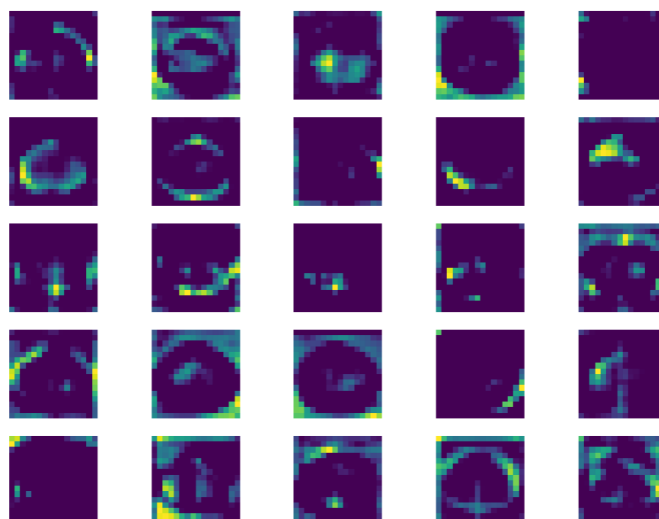
Để hiểu rõ hơn về các đặc trưng được rút trích qua các lớp tích chập, chúng ta sẽ thử truyền thẳng (forward propagation) một ảnh và xem các feature được rút trích là gì. Lưu ý rằng, có nhiều cách visualization mạng CNN khác như: Maximal Activating Patches, Saliency vs Occlusion, etc.

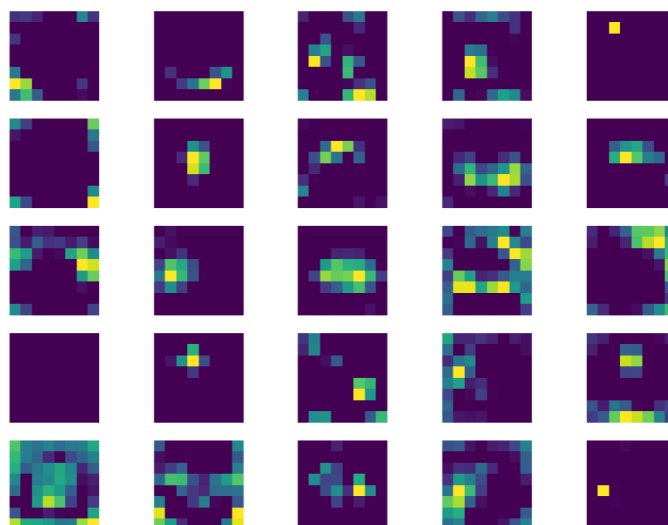
3.2.2.1. khối tích chập đầu tiên

3.2.2.2. Khối tích chập thứ 2

3.2.2.3. Khối tích chập thứ 4

3.2.2.4. Khối tích chập thứ 5

Có thể thấy, mạng CNN đạt kết quả thật sự ưu việt so với các cách rút trích đặc trưng khác, mạng đã rút trích từ những đặc trưng bậc cao nhất như góc cạnh và dần dần rút trích ra các đặc trưng bậc thấp của tấm ảnh: những chi tiết bên trong lá; điều mà khó có thể thực hiện được chỉ bởi kiến thức của con người.

3.4. Sử dụng các mô hình phân lớp đã học

Ở đây chúng ta vẫn sẽ sử dụng các đặc trưng được rút trích từ các lớp tích chập của CNN và đưa vào giải quyết bài toán khác của chúng ta là bài toán phân lớp.

Mô hình	Accuracy	Cấu hình
Logistic Regression	0.98	multi_class='multinomial', solver='lbfgs'
KNN	0.98	mặc định thư viện
MultinomialNB	0.98	alpha=0.01
GuassianNB	0.96	mặc định thư viện
DecisionTree	0.62	mặc định thư viện
RandomForest	0.92	min_samples_leaf=7, random_state=8

Ở đây chúng ta sử dụng tỉ lệ phân chia tập huấn luyện và tập kiểm thử là 500:137, sau khi sử dụng các thuật toán đã học để huấn luyện (sử dụng thư viện) sklearn thì kết quả cho ra rất mỹ mãn, với Accuracy cao nhất cho cả 3 phương pháp Logistic Regression (với cấu hình trên thì nó tương tự Softmax) là 0.98. GuassianNB đạt 0.96 và tiếp theo sau là Random Forest (với một số sự tinh chỉnh siêu tham số để tối ưu accuracy). Decision hoạt động tệ nhất với accuracy 0.62. Ở đây chúng ta sẽ không so sánh Accuracy và V-measure vì bản chất chúng khác nhau, nhưng việc V-measure chỉ thua Accuracy không đáng kể, ta hoàn toàn có thể hi vọng rằng thuật toán gom cụm của chúng ta tiệm cận với “chất lượng” phân lớp ở các mô hình phân lớp.

Một lần nữa, mình muốn nhấn mạnh rằng việc rút trích đặc trưng tốt cải thiện thuật toán lên một cách đáng kể. Thay vì chỉ ngồi suy nghĩ xem chúng ta nên chọn thuật toán nào để huấn luyện, hãy tìm cách rút trích đặc trưng tốt hơn.

3.5. Kết luận

Ta có thể thấy không quan trọng lắm chúng ta sử dụng thuật toán gì để gom cụm hay phân lớp, quan trọng là khối lượng đặc trưng được rút trích có giàu, có cô đặc không. Trong mạng CNN cũng thế, việc học lớp Fully Connected (hay còn gọi là bộ decoder) ở cuối không quan trọng bằng học ra bộ trọng số ở các lớp Convolution (hay còn gọi là bộ encoder), từ đó chúng ta có thể sử dụng bộ encoder này để giải quyết nhiều bài toán khác của chúng ta (classification, anomaly detection, clustering, v.v..)

Ở đây chúng ta sử dụng lớp Feature Extraction của mạng CNN để rút trích đặc trưng và đạt được kết quả rất mỹ mãn với V-measure 0.9479, đã có thể rút trích được từ những đặc trưng rất cơ bản như góc cạnh và các đặc trưng chi tiết hơn bên trong lá. Từ đó có thể cho ra kết quả tối ưu hơn các phương pháp rút trích thông thường.

4. Lập trình cài đặt

4.1. Các phương pháp gom cụm

Việc import vào sử dụng rất đơn giản, bạn chỉ cần import các bộ module này từ sklearn.cluster và fit_predict để khởi tạo mô hình và fit vào bộ dữ liệu tra về kết quả gom cụm tương ứng, với một số thông số khởi tạo ban đầu.

```
from sklearn.cluster import AgglomerativeClustering, SpectralClustering, Birch, DBSCAN, KMeans

# n_cluster: số cluster, random_state: trạng thái random để có thể reproduce lại mô hình
pred_KMeans = KMeans(n_clusters=32, random_state=0).fit_predict(extracted_features)

# eps: bán kính các điểm xét xung quanh 1 datapoint, min_samples: MinPts
pred_DBSCAN = DBSCAN(eps=0.56, min_samples=1, n_jobs = -1).fit_predict(extracted_features)

# n_cluster: số cluster
pred_HAC = AgglomerativeClustering(n_clusters=32).fit_predict(extracted_features)

# n_cluster: số cluster
pred_Spectral = SpectralClustering(n_clusters=32).fit_predict(extracted_features)

pred_Birch = Birch(branching_factor=21, threshold=0.59, n_clusters=32).fit_predict(extracted_features)
```

4.2. Đánh giá

Đánh giá model bằng Homogeneity, Completeness và V-measure

```
from sklearn.metrics.cluster import homogeneity_completeness_v_measure
metrics = homogeneity_completeness_v_measure(ImgHolder.labels, pred)
```

4.3. Canny

Nhận diện cạnh bằng Canny và làm mượt lại hình ảnh sử dụng Gaussian Blur

```
import cv2
extracted_feature = np.empty((0, 49152))
for image in ImageHolder.img:
    edge = cv2.Canny(image, 50, 250)
    blur = cv2.GaussianBlur(edge, (101, 101), 0)
    blur = blur.reshape(blur.shape[0]*blur.shape[1]*blur.shape[2])
    extracted_feature = np.append(extracted_feature, [blur], axis=0)
```

4.4. HOG

Trích xuất đặc trưng của từng bức ảnh trong bộ dữ liệu sử dụng feature descriptor HOG

```
from skimage.feature import hog
extracted_feature = np.empty((0, 15876))
for i in range(ImgHolder.img.shape[0]):
    hog_i = hog(ImgHolder.img[i], visualize=False, multichannel=True)
    extracted_feature = np.append(extracted_feature, [hog_i], axis=0)
```

4.5. Convolution + Pooling

Load model đã được pretrained vào và feed forward để rút trích đặc trưng. Lưu ý model ở đây là model no-top, tức là bỏ lớp Fully Connected Layer chỉ để lại các lớp tích chập để rút trích đặc trưng mà thôi. Ở đây chúng ta sử dụng kiến trúc ResNet50 để rút trích đặc trưng.

```
from tensorflow.keras.applications.resnet50 import ResNet50
import numpy as np

# load model
pretrained_module = ResNet50(weights='imagenet', include_top=False)

# feed forward
extracted_features = pretrained_module.predict(ImgHolder.img)

# tính số điểm dữ liệu
num_data = extracted_features.shape[0]

# tính số feature
feature_size = np.prod(extracted_features.shape[1:])

# flatten các chiều của bức ảnh
extracted_features = extracted_features.reshape(num_data, feature_size)

# chuẩn hóa
from sklearn.preprocessing import Normalizer
extracted_features = Normalizer().fit_transform(extracted_features)
```

4.6. Grid Search

Trong ví dụ này, chúng ta cần tìm bộ 2 siêu tham số tối ưu cho thuật toán Birch, ở đây là **braching_factor** và **threshold**. Chúng ta sẽ cho 2 vòng "for" cho braching vector chạy từ 15 -> 30 step 1 và threshold 0.5 -> 0.6 step 0.001 và chọn ra 1 cặp siêu tham số tốt nhất tối ưu được V-measure.

```
from sklearn.cluster import Birch

best_params = []
```

```

branching_factors = np.arange(15,30,1)
thresholds = np.arange(0.5,0.6,0.001)
best_v_measure = 0
for branching_factor in branching_factors:
    for threshold in thresholds:
        pred =
Birch(branching_factor=branching_factor,threshold=threshold,n_clusters=32)
        .fit_predict(extracted_features)
        metrics =
homogeneity_completeness_v_measure(ImgHolder.labels,pred)
        if (metrics[2] > best_v_measure):
            best_v_measure = metrics[2]
            print("Best v: {}".format(best_v_measure))
            best_params=[branching_factor,threshold]
print("Best param braching_factor = {}, threshold =
{}".format(best_params[0],best_params[1]))

```

4.7. Image Holder

Vì việc load ảnh vào notebook là một "cực hình" rất tốn thời gian nên chúng ta sẽ tìm một cách nào đó để lưu lại khối tensor các ảnh này sau khi load lên, để sau này khi cần chỉ cần load khối tensor này lên và sử dụng. Ở đây, chúng ta tạo 1 lớp (class) Image Holder để làm chuyện này: lưu trữ tensor các ảnh và load và resize ảnh từ 1 đường dẫn.

```

class ImageHolder:
    def __init__(self):

        # attribute chứa ảnh
        self.img = np.empty((0,128,128,3)).astype('uint8')

        # attribute chứa label
        self.labels = np.empty((0))

    def load_data(self,path):
        count = 0
        folder = os.listdir(path)
        folder.sort(key=lambda x:int(x[:2]))

        for filename in folder:
            print(count)
            count+=1

            # load và resize ảnh
            temp_img =
np.array([cv2.resize(cv2.imread(os.path.join(path,filename)),(128,128))]).
astype('uint8')

            self.img = np.r_[self.img,temp_img]
            self.labels = np.r_[self.labels,int(filename.split(' ')[0])]

        return self

```

5. Tham khảo

[1] [Hải Hà - Tìm hiểu về phương pháp mô tả đặc trưng HOG \(Histogram of Oriented Gradients\)](#)

[2] [Minh Nguyễn - Xử lý ảnh - Convolution là gì?](#)

[3] [Nguyễn Hoàng Nam - Chia sẻ về Mạng nơ-ron tích chập \(Convolutional Neural Networks or ConvNets\)](#)

[4] [Vũ Hữu Tiệp - K-means Clustering](#)

[5] [Azad Soni - Clustering with Gaussian Mixture](#)

[6] [Andrew Rosenberg and Julia Hirschberg - V-Measure: A conditional entropy-based external cluster evaluation](#)

[7] [Mai Thi Hồng , Lương Bá Hợp, Lê Thi Nhung - Thuật toán phân cụm dữ liệu phân cấp Birch](#)

[8] [Minh Nguyen - Xử lý ảnh - Phát hiện cạnh Canny \(Canny Edge Detection\)](#)

[9] [thai2811@viblo.asia – Spectral Clustering và bài toán tìm kiếm cộng đồng ẩn](#)